

သင်ခန်းစာ (၅)
လူ့အခွင့်အရေးအမျိုးအစား

ရည်ရွယ်ချက်

- အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်းတွင်ပါဝင်သော နိုင်ငံသား၊ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု အခွင့်အရေးဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများအဓိပ္ပာယ်များနှင့် သက်ဆိုင်ရာအပိုဒ်များကို အမျိုးအစားအလိုက် ခွဲခြားသိမြင်လာစေရန်။

Activity - လှုပ်ရှားမှု

- သင်္ဘောသားကစားနည်း

ဥပမာ

- သင်္ဘောသားအက (တယောက်ထဲက)
- မှန်ပြောင်းကြည့် (နှစ်ယောက် ကျောခြင်းကပ်ပြီး ထိုင်ထလုပ်)
- ကြိုးဆွဲ (သုံးယောက်တတွဲကြိုးဆွဲနေပုံ)
- လှေလှော် (လေးယောက်တတွဲလှေလှော်နေပုံ)
- ထမင်းစား (ဝါးယောက်တတွဲ ထမင်းစားနေပုံ)
- ကျွန်းပေါ်တက် (ခြောက်ယောက်တတွဲ)

ထိုကစားနည်းမှ ခွဲထားသည့် အဖွဲ့လေးဖွဲ့စလုံးကို နေရာအသီးသီး ခွဲထိုင်စေပြီးနောက် သင်္ဘောပျက်သွားသော သင်္ဘောသားများသည် လူတယောက်မှမရှိသော ကျွန်းတကျွန်းပေါ်ရောက်သွားသည်။ ထိုကျွန်းပေါ်တွင် မိမိတို့အသက်ရှင်ရန်နှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန်အတွက် လိုအပ်သောအရာများကို တည်ဆောက်ရမည်။ မိမိတို့လိုအပ်သောအရာများကို ကျွန်းအဖြစ်ပေးထားသော စက္ကူစာရွက်ကြီးပေါ်တွင် ရောင်စုံခဲတံများဖြင့် ချရေးဆွဲရမည်။

Discussion (အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးခြင်း)

ထို့နောက် ကျွန်းအလိုက်ရေးဆွဲထားသည့်ပုံများကို အခြားကျွန်းသားများက လိုက်လံကြည့်ရှုစေပါသည်။ ကျွန်းအားလုံးကြည့်ပြီးသောအခါတွင် ကျွန်းပေါ်၌ဆွဲထားသော ပုံအစုစီတိုင်းသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်းတွင်ပါသော မည်သည့်အချက်များနှင့် သက်ဆိုင်သည်ကို လေ့လာ၍ ထိုပုံတိုင်းတွင် သက်ဆိုင်ရာအပိုဒ်များကို ရေးစေပါသည်။ အားလုံး ပြီးပါက သင်တန်းပို့ချသူက မည်သည့်ပုံသည် မည့်သည့်အပိုဒ်နှင့် ကိုက်ညီကြောင်း ကျွန်းအလိုက် မေးပါသည်။ ထို့နောက် မည်သည့်အပိုဒ်များကျန်ခဲ့သလဲ၊ ထိုအချက်များကျန်ခဲ့ပါက ဘယ်လိုဖြစ်သွားနိုင်သလဲ၊ မည်သည့်ပုံကိုအမည်တပ်ရန် ခက်ခဲသလဲစသဖြင့် အချင်းချင်း ဆွေးနွေးစေပါသည်။

ဆက်လက်ပြီး ထိုအခွင့်အရေးများကို မည်သို့အမျိုးအစားခွဲထားသည်ကို လေ့လာကြပါသည်။

Input (အကြောင်းအရာနှင့်ဆက်စပ်သည့် ဗဟုသုတပေးခြင်း)

၁။ နိုင်ငံသားအခွင့်အရေး (Civil Rights) (နိုင်ငံသားတဦးချင်းအပေါ် အစိုးရ၏ စွတ်ဖက်မှုများကို ကန့်သတ်ထားသောအခွင့်အရေး)

နိုင်ငံသားတို့၏ အသက်ရှင်ခွင့်၊ လွတ်လပ်ခွင့်များကို အစိုးရက တရားလက်လွတ်ဝင်ရောက်နှောက်ယှက်ခြင်းမှ အကာအကွယ်ပေးသော အခွင့်အရေးများ။

၂။ နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေး (**Political Rights**) (အစိုးရမှ ခွင့်ပြုပေးရန် အခွင့်အရေးများ)
တိုင်းပြည်ရှိအစိုးရ၏ လုပ်ငန်းရေးရာများတွင် နိုင်ငံသားများက ပါဝင်ပတ်သက်ခွင့်။

၃။ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာအခွင့်အရေး (**Economic, Social and Cultural Rights**)
(အစိုးရမှ ဖြည့်ဆည်းပေးရမည့် အခွင့်အရေးများ)
လူသားတို့၏ဘဝ လူနေမှုအဆင့်အတန်းများ တိုးတက်မြင့်မားလာအောင် အဆင့်ဆင့်တောင်းဆိုရသော အခွင့်အရေးများ။

ထိုအမျိုးအစားများကို အုပ်စုနှစ်မျိုးခွဲခြားထားရာ နိုင်ငံသားနှင့် နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးများက တအုပ်စုဖြစ်ပြီး စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအခွင့်အရေးများက နောက်တအုပ်စုဖြစ်ပါသည်။

Deepening (သင်တန်းသားများ၏ လက်တွေ့အဖြစ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ဆက်စပ်ပေးခြင်း)

ထိုနောက်သင်တန်းသားများအား ထိုအုပ်စုနှစ်ခု ဘယ်လိုသဘောသဘာဝ ကွဲပြားနေသလဲကိုမေး၍ ကွဲပြားချက်များကိုသင်ပုန်းတွင် ချရေးထားပါ။

<u>နိုင်ငံသားနှင့် နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေး</u>	<u>စီးပွား၊ လူမှု၊ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာအခွင့်အရေး</u>
- အစိုးရကို တားမြစ် (-)	- အစိုးရမှ ဖြည့်ဆည်းပေးရန် (+)
- တဦးချင်းကို ကာကွယ်ပေး	- အများအကျိုးကို ဖြည့်ဆည်းပေး
- အကောင်အထည်ဖော်ရန်	- အချိန်၊ ငွေ၊ နည်းပညာပေါ်မူတည်
- ဆင်ခြေပေး၍မရ၊ မြင်သာထင်ရှား (အရင်းရှင်အနောက်နိုင်ငံများကကြိုက်)	- ဆင်ခြေပေးနိုင်၊ တိုင်းတာရခက် (ဆိုရှယ်လစ် ကွန်မြူနစ်နိုင်ငံများကကြိုက်)

★ ယခုအခါ ထိုအခွင့်အရေးစာချုပ်နှစ်ခုလုံးကို လေးစားလိုက်နာရမည်ဟု အများစုက လက်ခံလာကြသည်။

Deepening (သင်တန်းသားများ၏ လက်တွေ့အဖြစ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ဆက်စပ်ပေးခြင်း)

သင်တန်းသားတဦးချင်းစီအား လူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်းပါအပိုဒ်များနှင့် သရုပ်ဖော်ပုံများပြန်ပေး၍ မိမိရရှိသောအပိုဒ်ကို နိုင်ငံသား အခွင့်အရေး၊ နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာအခွင့်အရေးဟု ခွဲထားသော ကြိုးသုံးကြိုးပေါ်တွင် ခွဲခြားပြီးကပ်စေသည်။

ထို့နောက် သင်တန်းသားများအားလုံးနှင့်အတူ မှန်မမှန်ပြန်လည်၍စစ်ဆေးပါ။

Synthesis (မည်သို့လုပ်ဆောင်၊ ကာကွယ်တားဆီးနိုင်သည်ကို အဖြေရှာလုပ်ဆောင်စေခြင်း)

လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို လေ့လာမည်ဆိုလျှင် ထိုအခွင့်အရေးအုပ်စုသုံးစုစလုံးကို ကြည့်ရမည်ဖြစ်သည်။ အစိုးရမှ မည်သည့်အုပ်စုဝင်အခွင့်အရေးများကို ချိုးဖောက်နေသည်၊ မည်သည့်အခွင့်အရေးများကို ခွင့်ပြုပေးရန် ပျက်ကွက်နေသည်၊ မည်သည့် အရာများ ဖြည့်ဆည်းပေးရမည်ကို အားလုံးလေ့လာရမည် ဖြစ်သည်။

လိုအပ်သော ပစ္စည်းကိရိယာများ

အပိုဒ်များရေးထားသော စာရွက်အပိုင်းများ၊
ကြေညာစာတမ်းသရုပ်ဖော်ပုံများ၊
ရောင်စုံခဲတံ၊

လေ့လာရန်

- နိုင်ငံသားနှင့်နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုအခွင့်အရေး အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ (လူ့အခွင့်အရေးလက်စွဲ၊ အခန်း-၄)
- လူ့အခွင့်အရေး ကြေညာစာတမ်း ၊ (လူ့အခွင့်အရေးလက်စွဲ အခန်း-၄)